

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 2015 r.

**w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci
i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych
niedostosowaniem społecznym**

Na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży:

- 1) niepełnosprawnych: niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, i z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zwanych dalej „uczniami niepełnosprawnymi”,
 - 2) niedostosowanych społecznie,
 - 3) zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

§ 2. 1. Kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów niepełnosprawnych organizuje się w:

- 1) innych formach wychowania przedszkolnego;
- 2) przedszkolach ogólnodostępnych;

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 1255).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650, z 2014 r. poz. 7, 290, 538, 598, 642, 811, 1146, 1198 i 1877 oraz z 2015 r. poz. 357.

- 3) przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi;
- 4) przedszkolach integracyjnych;
- 5) przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi;
- 6) przedszkolach specjalnych;
- 7) szkołach ogólnodostępnych;
- 8) szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi;
- 9) szkołach integracyjnych;
- 10) szkołach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi;
- 11) szkołach specjalnych, w tym szkołach specjalnych przysposabiających do pracy;
- 12) młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;
- 13) młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- 14) specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych;
- 15) specjalnych ośrodkach wychowawczych;
- 16) ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

2. Kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów niepełnosprawnych w innych formach wychowania przedszkolnego, przedszkolach i szkołach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4 i 7–9, organizuje się na każdym etapie edukacyjnym, w integracji z uczniami pełnosprawnymi, w innej formie wychowania przedszkolnego, przedszkolu lub szkole, najbliższej miejsca zamieszkania ucznia niepełnosprawnego.

3. Przedszkoli specjalnych i oddziałów specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych nie organizuje się dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

4. Szkoły specjalne przysposabiające do pracy organizuje się wyłącznie dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

5. W ośrodkach, o których mowa w ust. 1 pkt 16, organizuje się:

- 1) kształcenie specjalne dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi;
- 2) zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 7

ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375).

§ 3. 1. Kształcenie, wychowanie i opiekę dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie organizuje się w szkołach i ośrodkach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 7–12, na każdym etapie edukacyjnym.

2. Kształcenie, wychowanie i opiekę dla dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym organizuje się w szkołach i ośrodkach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 7–11, 13 i 15, na każdym etapie edukacyjnym.

3. W szkołach ogólnodostępnych nie organizuje się oddziałów specjalnych dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

§ 4. Kształcenie uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym w szkołach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 7–11, może być prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy:

- 1) 18. rok życia – w przypadku szkoły podstawowej;
- 2) 21. rok życia – w przypadku gimnazjum;
- 3) 24. rok życia – w przypadku szkoły ponadgimnazjalnej.

§ 5. 1. Inne formy wychowania przedszkolnego, przedszkola, szkoły i ośrodki, o których mowa w § 2 ust. 1, zapewniają:

- 1) realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 2) odpowiednie, ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne;
- 3) zajęcia specjalistyczne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanej dalej „ustawą”;
- 4) inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne;
- 5) integrację uczniów ze środowiskiem rówieśniczym;
- 6) przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

2. Liczbę dzieci w oddziale przedszkola integracyjnego, w oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym, w oddziale przedszkola specjalnego, w oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym oraz liczbę uczniów w oddziale szkoły integracyjnej, w oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej, w oddziale szkoły specjalnej oraz w oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej, określają przepisy wydane na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy.

3. Za zgodą organu prowadzącego, liczba dzieci lub uczniów w oddziałach, o których mowa w ust. 2, może być niższa od liczby określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy.

4. Liczbę dzieci w grupie w innej formie wychowania przedszkolnego określają przepisy wydane na podstawie art. 14a ust. 7 ustawy.

§ 6. 1. Uczniowi objętemu kształceniem specjalnym opracowuje się indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dostosowany do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, zwany dalej „programem”. Program uwzględnia zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

2. Program określa:

- 1) zakres i sposób dostosowania odpowiednio programu wychowania przedszkolnego oraz wymagań edukacyjnych, o których mowa w art. 44b ust. 8 pkt 1 ustawy, do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form;
- 2) zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, w tym w przypadku:
 - a) ucznia niepełnosprawnego – działania o charakterze rewalidacyjnym,
 - b) ucznia niedostosowanego społecznie – działania o charakterze resocjalizacyjnym,
 - c) ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym – działania o charakterze socjoterapeutycznym;
- 3) formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy;
- 4) działania wspierające rodziców ucznia oraz, w zależności od potrzeb, zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami

pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, a w przypadku innych form wychowania przedszkolnego, przedszkoli i szkół, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1–4 i 7–9 – również ze specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi i młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii;

- 5) zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 4, a w przypadku ucznia gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej – także działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposób realizacji tych działań;
- 6) zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia w realizacji zadań, o których mowa w § 5 ust. 1.

3. Program opracowuje zespół, który tworzą odpowiednio nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem, zwany dalej „zespołem”.

4. Zespół opracowuje program po dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, we współpracy, w zależności od potrzeb, z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.

5. Program opracowuje się na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny. Program opracowuje się w terminie:

- 1) 30 dni od dnia złożenia w innej formie wychowania przedszkolnego, przedszkolu, szkole lub ośrodku, o których mowa w § 2 ust. 1, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub
- 2) 30 dni przed upływem okresu, na jaki został opracowany poprzedni program.

6. Pracę zespołu koordynuje odpowiednio wychowawca oddziału lub wychowawca grupy wychowawczej, do której uczęszcza uczeń, lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola, szkoły lub ośrodka, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2–16, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego – nauczyciel prowadzący zajęcia lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola, szkoły lub osobę kierującą inną formą wychowania przedszkolnego.

7. Spotkania zespołu odbywają się w miarę potrzeb.

8. W spotkaniach zespołu mogą także uczestniczyć:

- 1) na wniosek dyrektora przedszkola, szkoły lub ośrodka, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2–16, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego – także na wniosek osoby kierującej inną formą wychowania przedszkolnego – przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- 2) na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia – inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista.

9. Zespół, nie rzadziej niż raz w roku szkolnym, dokonuje okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, uwzględniając ocenę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi, zgodnie z przepisami wydаныmi na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy, oraz, w miarę potrzeb, dokonuje modyfikacji programu. Oceny poziomu funkcjonowania ucznia i modyfikacji programu dokonuje się, w zależności od potrzeb, we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.

10. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń mogą uczestniczyć w opracowaniu i modyfikacji programu oraz dokonywaniu oceny, o której mowa w ust. 9.

11. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń otrzymują, na ich wniosek, kopię programu.

§ 7. W ramach zajęć rewalidacyjnych, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 4, należy uwzględnić rodzaje zajęć rewalidacyjnych wynikające z programu, w szczególności:

- 1) dla uczniów niewidomych – naukę orientacji przestrzennej i poruszania się oraz naukę systemu Braille’a lub innych alternatywnych metod komunikacji;
- 2) dla uczniów niesłyszących, z afazją lub z autyzmem – naukę języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji.

§ 8. 1. W przedszkolach i szkołach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, 4, 8 i 9 zatrudnia się dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego.

2. W innych formach wychowania przedszkolnego, przedszkolach i szkołach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, 2 i 7, za zgodą organu prowadzącego, można zatrudniać dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia odpowiednio uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

3. Nauczyciele, o których mowa w ust. 1 i 2:

- 1) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami zajęcia edukacyjne oraz wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami realizują zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie;
- 2) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami pracę wychowawczą z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
- 3) uczestniczą, w miarę potrzeb, w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w programie, realizowanych przez nauczycieli i specjalistów;
- 4) udzielają pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom i specjalistom realizującym zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, w doborze form i metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

4. Dyrektor przedszkola lub szkoły, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego – także osoba kierująca inną formą wychowania przedszkolnego, uwzględniając indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wyznacza zajęcia edukacyjne oraz zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, realizowane wspólnie z innymi nauczycielami przez nauczycieli, o których mowa w ust. 1 i 2, lub w których nauczyciele ci uczestniczą.

§ 9. Uczniowie z chorobami przewlekłymi, z zaburzeniami psychicznymi, z zaburzeniami zachowania i zagrożeni uzależnieniem, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy przed dniem 1 września 2011 r. rozpoczęli naukę w szkole integracyjnej, oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej, szkole specjalnej lub oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej, mogą kontynuować naukę w takiej szkole lub oddziale do ukończenia szkoły danego typu.

§ 10. Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane dla uczniów na podstawie dotychczasowych przepisów należy dostosować do wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu w terminie do dnia 30 września 2015 r.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2015 r.³⁾

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

- ³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. z 2014 r. poz. 392) oraz rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 414), które utraciły moc z dniem 31 sierpnia 2015 r. na podstawie art. 40 pkt 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 357).

DEPARTAMENT
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH

Monika Tutka
ZASTĘPCA DYREKTORA

8.04.2015 r.

DYREKTOR
DEPARTAMENTU PRAWNEGO

Joanna Rozwadowska-Skrzeczyńska
radca prawny

08.04.2015 r.

DEPARTAMENT
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH

Joanna Wrona
DYREKTOR

08.04.2015 r.

SEKRETARZ STANU

Tadeusz Ślawecki

09.04.2015 r.